

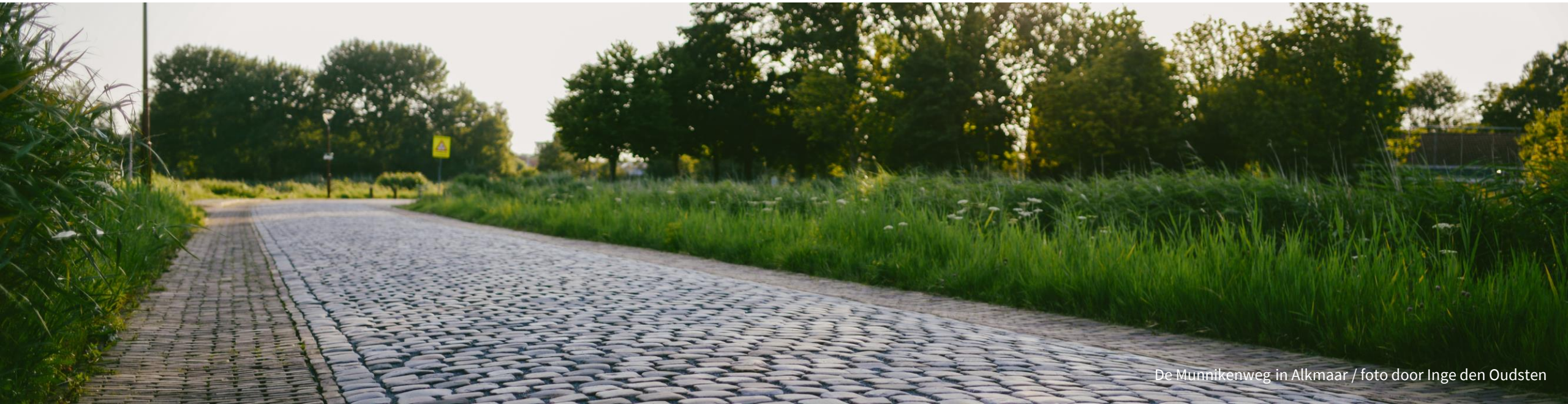
Welkom bij de masterclass!

- We starten om 10.00
- Vragen mogen (doorlopend) via de chat
- Zet je geluid uit
- Je camera mag aan
- Deze masterclass wordt opgenomen
- Heb je technische problemen? Stel je vraag in de chat of mail Sanne via s.veersema@mooinoord-holland.nl

Steunpunt
Cultureel
Erfgood
Noord-Holland

Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland

Masterclass Erfgoedbescherming in het omgevingsplan

De Munnikenweg in Alkmaar / foto door Inge den Oudsten

Landelijk netwerk van Steunpunten

Friesland

Groningen

Drenthe

Overijssel

Flevoland

Gelderland

Utrecht

Noord-Holland

Zuid-Holland

Zeeland

Noord-Brabant

Limburg

Wij zijn een vraagbaak

**Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland**

Veelgehoorde vragen

Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland

Welke subsidies zijn er voor monumenten?

Moet de erfgoedverordening worden aangepast onder de Omgevingswet?

Wat moet je vastleggen in archeologiebeleid?

Wat is de rol van gemeenten in het Bijzonder Provinciaal Landschap?

Zijn er goede voorbeelden van beleid voor zonnepanelen op panden in het beschermd stadsgezicht?

Wij bieden kennis

**Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland**

Wij zijn een platform

**Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland**

foto door André Russcher

Lente-excursie van het Steunpunt Erfgoedteam

Bijeenkomst over Beleefbaarheid van archeologie

Werksessie Zonnepanelen op monumenten

Samen Slimmer Symposium

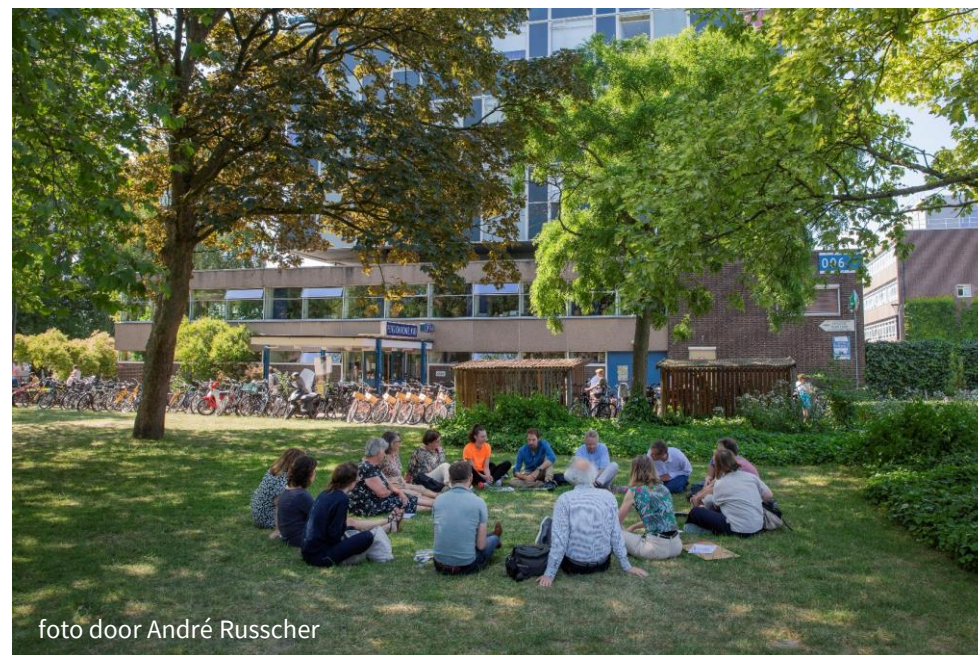
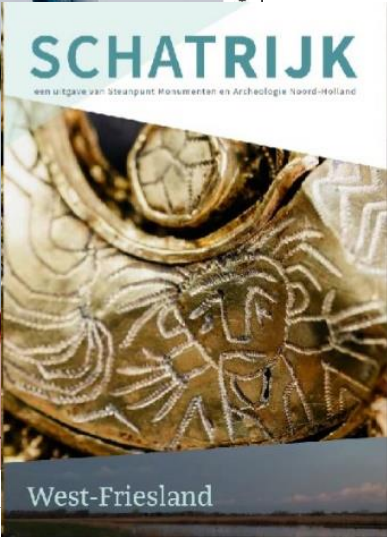

foto door André Russcher

Wij bieden inspiratie

Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland

Inspiratiesessie
beeldbaarheid en
archeologie

Wend: Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland

Een kaartje dat volledig onder de
grond ligt, een opgraving die achter
hebben plaatsvindt of bijvoorbeeld
voordsten: de verhalen zijn vaak
toezienend, maar niet altijd
middelen om met het publiek te
delen. Hoe maak je archeologie
zichtbaar en beleefbaar?

[Lees meer](#)

Cultureel erfgoed in zwaar
weer

Wend: Jeroen Dijkster

Rond de jaarwisseling was er op
verschillende plekken in Noord-
Holland wateroverlast, waarbij ook
het erfgoed werd geraakt. Hoe
kunnen gemeenten zich
voorbereiden op toenemende
weersomkeringen in de toekomst?

[Lees meer](#)

De landgoederenzone langs de kust van Holland in het
omgevingsplan (2024)

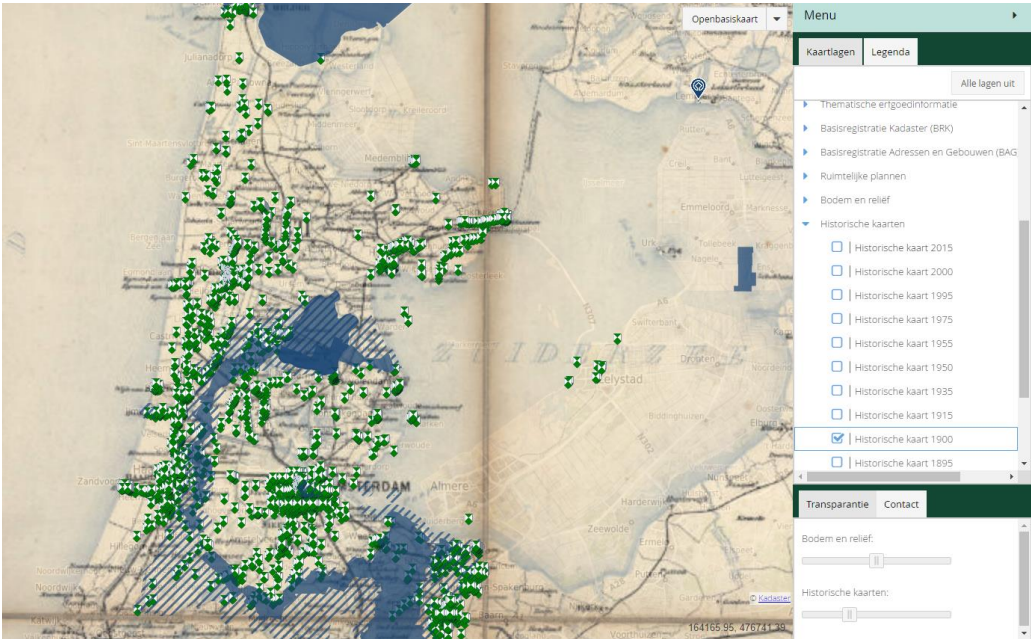
Wend: Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland

In 2021 publiceerde het Steunpunt samen met Erfgoedhuis Zuid-Holland een
handreiking om de landgoederenzone en het gebied van de buitenspoorwiel langs
de Noord-Hollandse en Zuid-Hollandse kust in beeld te brengen. Het hoofdstuk over
de wijze waarop de kennisoverdrachten in het omgevingsplan een plek kunnen

Nieuwsbrief

Tijdschriften

Kaartviewer

Programma

10.00 Welkom

10.10 Vormen van erfgoedbescherming

10.45 Voorbeelden

11.00 Procedure van aanwijzing en tussenperiode

11.15 Q&A

11.30 Einde

Omgevingswet

Werksessies Omgevingswet

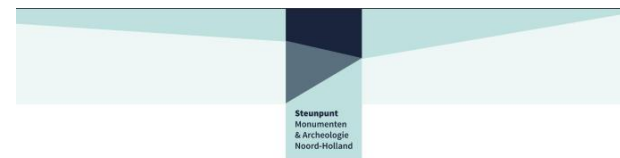
Handreikingen

Samen Slimmer

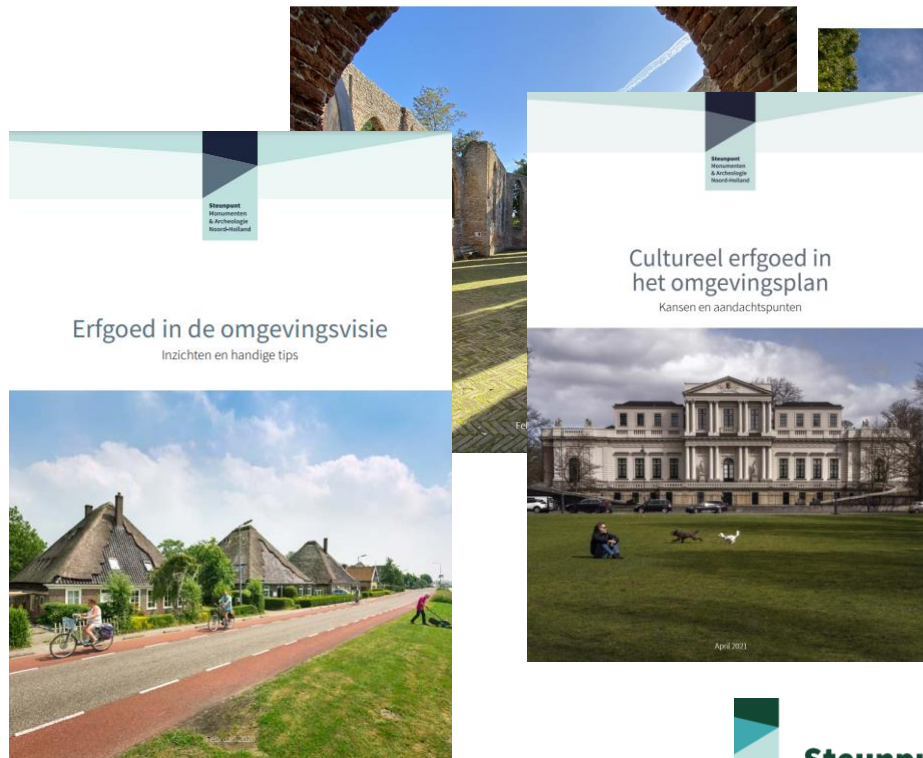
Van kerkenvisie
naar omgevingsplan

Handreiking voor Noord-Hollandse gemeenten

Groen erfgoed
in de Omgevingswet

Handreiking voor Noord-Hollandse gemeenten

Erfgoed in de omgevingsvisie
Inzichten en handige tips

Cultureel erfgoed in
het omgevingsplan
Kansen en aandachtspunten

Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland

Handreiking Vormen van erfgoedbescherming in het omgevingsplan

- Overzicht mogelijkheden bescherming cultureel erfgoed
- Sluit aan bij huidige stand van zaken
 - Pilots van gemeenten
 - Provincie Noord-Holland
 - Handreikingen RCE, VNG, Steunpunt
- Brede groep meelezers, zoals: de RCE, provincie, aantal gemeenten
- Het is een tussenstand: het omgevingsplan is volop in ontwikkeling

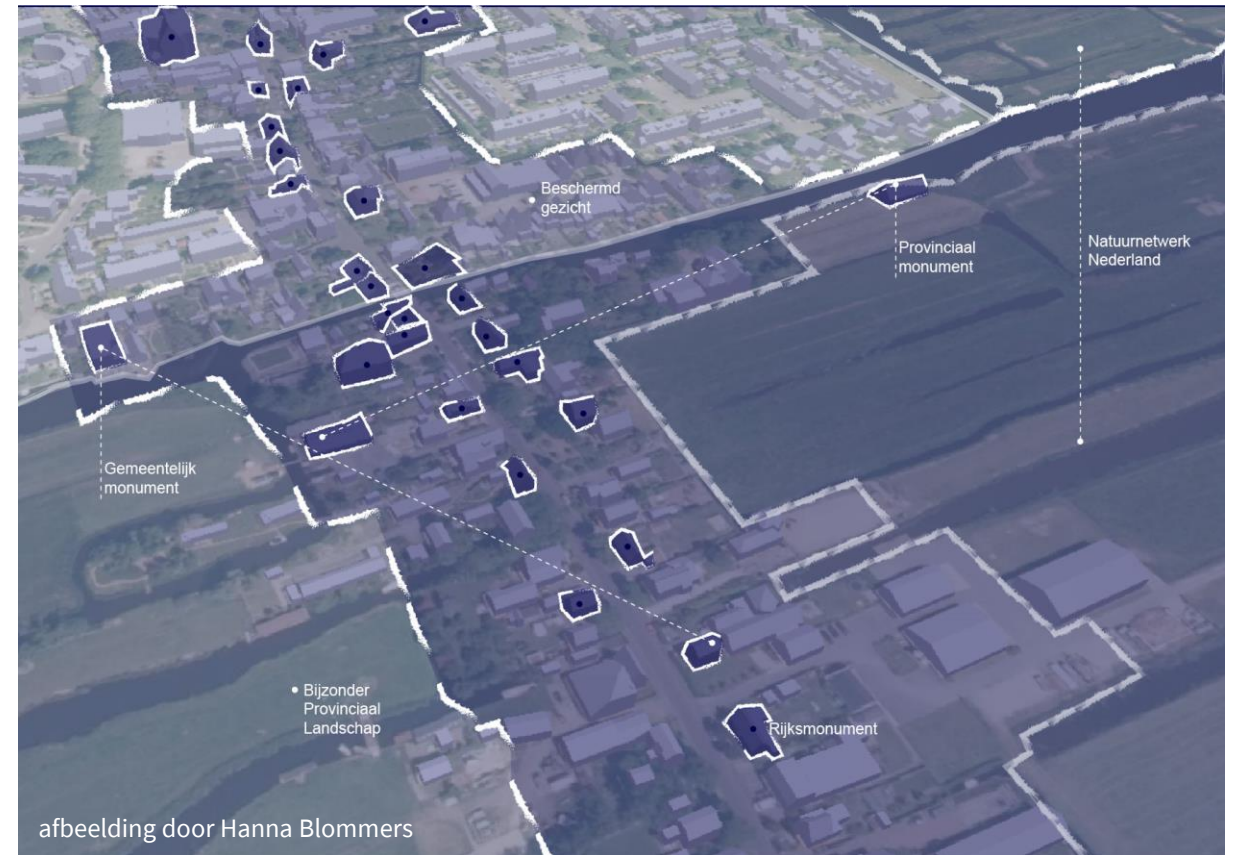
Inhoudsopgave

1. Erfgoed in het omgevingsplan: basisprincipes
2. Beschermingsvormen voor cultureel erfgoed
 - 2.1 Objectgerichte beschermingsvormen
 - 2.2 Gebiedsgerichte beschermingsvormen
3. Het proces van aanwijzing van gemeentelijk beschermd erfgoed
 - 3.1 Vóór de procedure
 - 3.2 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure
 - 3.3 Aanwijzingsprocedure na instructie van Rijk of provincie
4. Overgangsfase tot 2032

Het omgevingsplan

- Eén omgevingsplan voor het gehele gemeentelijk grondgebied
- Alle regels voor de fysieke leefomgeving
- Instructieregels rijk en provincie
- Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
- Koppeling locaties - activiteiten en functies - regels
- Functieaanduiding cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed in het omgevingsplan

- Gemeenten moeten in het omgevingsplan rekening houden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed en regels opnemen ter bescherming (artikel 5.130 Besluit kwaliteit leefomgeving)
- Gemeenten zijn verplicht te inventariseren of er beschermenswaardige objecten, gebieden of landschappen zijn + om hiervoor een toereikend beschermingsregime op te nemen
- Gemeenten geven zelf invulling aan het gemeentelijk beleid voor cultureel erfgoed en kunnen dit afstemmen op de lokale situatie
- Voor gemeentelijk cultureel erfgoed kunnen zij een benaming en regels kiezen die past bij de karakteristieken en het ambitieniveau van het lokale culturele erfgoed

Vormen van bescherming cultureel erfgoed

Objectgerichte beschermingsvormen

Monumenten

Rijksmonument

Provinciaal monument

Gemeentelijk monument

Karakteristieke bouwwerken

Omgeving van het monument

Gebiedsgerichte beschermingsvormen

Beschermd stads- of dorpsgezicht

Rijk

Provinciaal

Gemeentelijk

Cultuurlandschap

Karakteristiek gebied

Objectgerichte beschermingsvormen

Monumenten

- Rijksmonument
- Provinciaal monument
- Gemeentelijk monument

Karakteristieke bouwwerken

Subcategorieën

Rijksmonument

- Monumenten van nationaal belang
- Aanwijzing rijksmonumenten op grond van de Erfgoedwet (artikel 3.1)
- Het rijk zorgt voor opname in het Digitaal Stelsel Omgevingswet
- Gemeenten nemen rijksmonumenten in principe niet op in het omgevingsplan. Alléén als er aanvullende regels nodig zijn (bijvoorbeeld ten aanzien van het gebruik, zoals wonen).
- Vergunningplicht voor rijksmonumentenactiviteit staat in de Omgevingswet (artikel 5.1 lid 1 onder b)
- Wél in het omgevingsplan: omgeving van het rijksmonument

Provinciaal monument

- Monumenten van provinciaal belang
- Gemeenten moeten provinciale monumenten opnemen in het omgevingsplan (Omgevingsverordening NH2022 artikel 6.72)
- Functieaanduiding 'provinciaal monument'
- Regels staan in Omgevingsverordening NH2022 hoofdstuk 6 paragraaf 6.2.7
- Omgeving van provinciale monumenten

foto door MOOI Noord-Holland

Gemeentelijk monument

- Monumenten van lokaal belang
- Bescherming gericht op: instandhouden object als geheel, exterieur, authenticiteit materiaal en meestal ook interieur.
- Functieaanduiding 'gemeentelijk monument'
- Vergunningplicht: omgevingsvergunning voor een gemeentelijke monumentenactiviteit
- Verbod op beschadigen en vernielen en specifieke zorgplicht
- Omgeving van het monument
- Inperking vergunningvrije omgevingsplanactiviteiten geldt voor gemeentelijke monumenten (artikel 2.30 Bbl)

Karakteristiek bouwwerk

- Van belang voor het beeld van de omgeving (samenhang in straatwand, stolp in het landschap).
- Bescherming gericht op het exterieur, materiaal minder belangrijk. Gradaties in bescherming: hoofdvorm, gevelindeling, kleur
- Benaming functieaanduiding in omgevingsplan is aan de gemeente: karakteristiek bouwwerk, beeldbepalend pand, karakteristiek pand, orde 1,2,3
- Sloopvergunning + voorwaarden
- Regels gericht op bijvoorbeeld behoud exterieur, situering, bouwhoogte, goothoogte, dakvorm, gevelindeling, eventueel detaillering, materiaal
- (Omgeving van het monument)

Subcategorieën

Als aanvullende regels specifiek voor een categorie belangrijk zijn, bijvoorbeeld: kerken of stolpen

Gebiedsgerichte beschermingsvormen

Beschermd stads- of dorpsgezicht

- Rijk
- Provincie
- Gemeente

Cultuurlandschappen

Karakteristieke gebieden

Rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht

- Gemeenten nemen rijksbeschermd stads- of dorpsgezichten op in het omgevingsplan
- Functieaanduiding 'rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht'
- Gemeenten formuleren de regels
- Inperking vergunningvrije omgevingsplanactiviteiten geldt voor rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht (artikel 2.30 Bbl)

Provinciaal stads- of dorpsgezicht

- In Noord-Holland 1 provinciale structuur: Barsingerhorn
- Functieaanduiding in omgevingsplan: provinciaal beschermde structuur
- Gemeenten nemen de regels uit de Verordening NH2022 (artikel 6.73) op in het omgevingsplan

foto door KOP van Noord-Holland

Gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht

- Van belang vanwege het cultuurhistorische karakter van een gebied
- Bescherming gericht op de samenhang van de historische structuur, bebouwing en openbare ruimte
- Functieaanduiding 'beschermd stads- of dorpsgezicht'
- Vergunningplicht voor bouwen, slopen, veranderingen aan de openbare ruimte + voorwaarden
- Gemeenten bepalen de regels voor behoud van het karakter, zoals bouwhoogten, rooilijnen, kappen, kleur- en materiaalgebruik, bestrating, groene oevers, kades, ed
- Gebiedsbeschrijving belangrijk

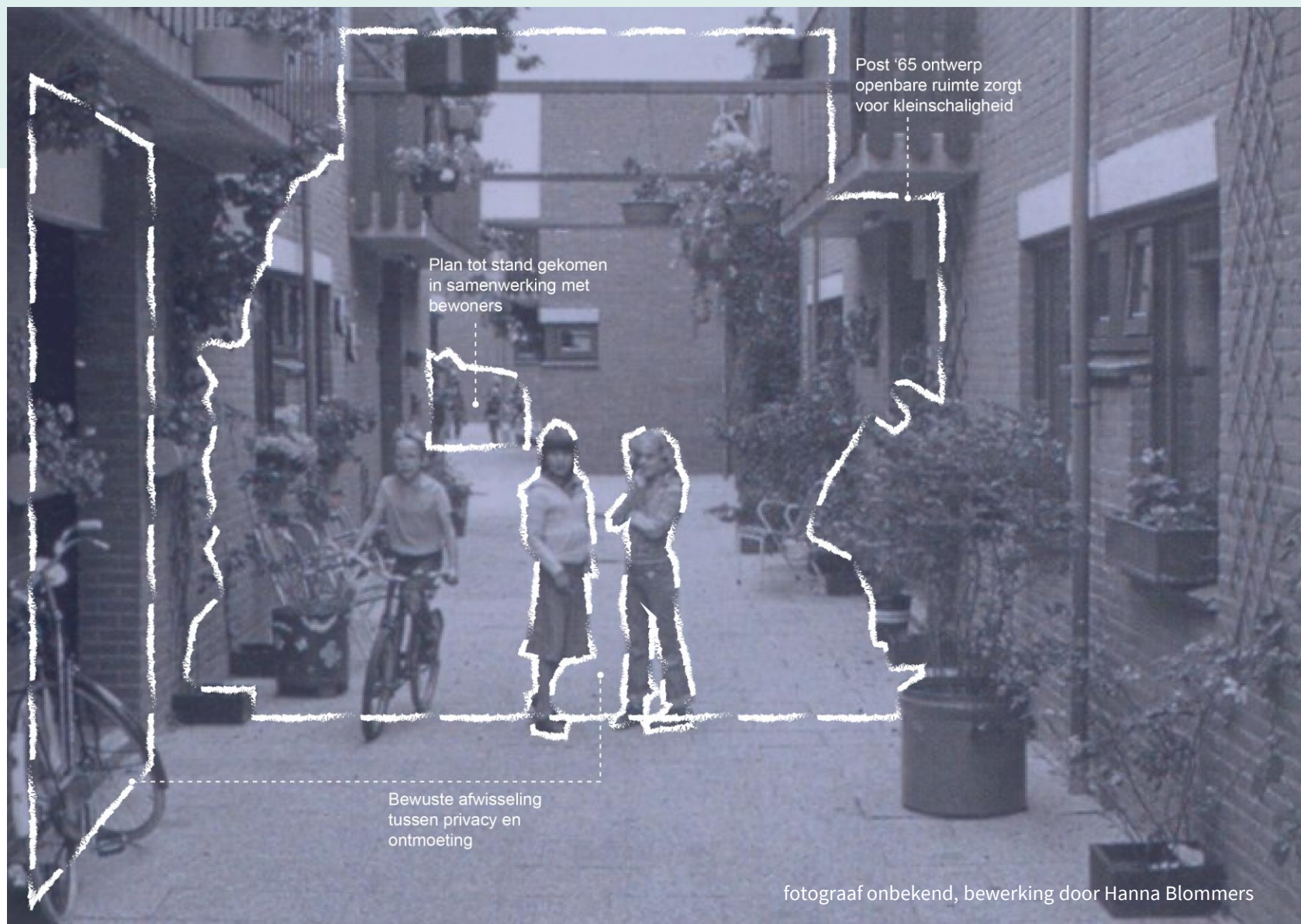
Cultuurlandschap

- Nieuw onder de Omgevingswet
- Van belang vanwege het cultuurhistorische karakter van een landschap (interactie natuur en cultuur)
- Bescherming gericht op cultuurhistorisch landschappelijke kwaliteiten, zoals verkavelingsstructuren, houtwallen, etc.
- Benaming functieaanduiding is aan de gemeente, bijvoorbeeld ‘cultuurlandschap’
- Vergunningplicht voor bouwen, slopen, aanlegactiviteit
- Regels voor graven en dempen van sloten, ophogen van land, kappen van bomen
- Gebiedsbeschrijving met karakteristieken

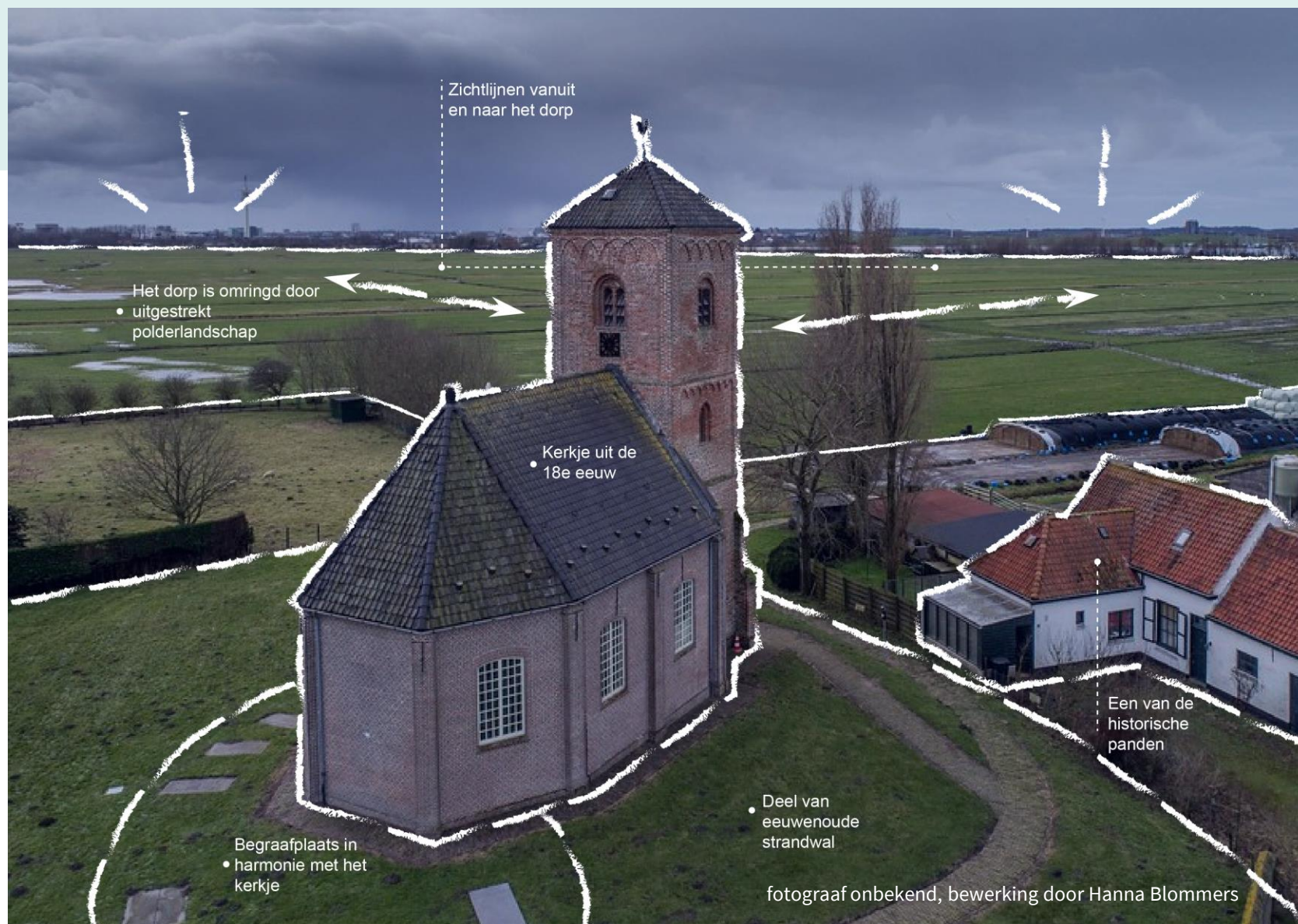
Karakteristiek gebied

- Van belang vanwege de karakteristieken van een gebied
- Gericht op de samenhang van de historische structuur, bebouwing en openbare ruimte
- Benaming is aan de gemeente, bijvoorbeeld karakteristiek of bijzonder gebied, Post 65, stolpenstructuur
- Gemeenten bepalen de regels voor behoud van het karakter, zoals bouwhoogten, rooilijnen, kappen, kleur- en materiaalgebruik, bestrating, groene oevers, kades, etc.
- Beschrijving karakteristieken van het gebied

Van theorie naar de praktijk

**Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland**

Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland

Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland

fotograaf Inge den Oudsten, bewerking door Hanna Blommers

**Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland**

fotograaf onbekend, bewerking door Hanna Blommers

Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland

Steunpunt
Cultureel
Erfgoed
Noord-Holland

fotograaf Karel Tomei, bewerking door Hanna Blommers

Proces en tussenperiode

Proces van aanwijzing

Tussenperiode tot 2032

Proces van aanwijzing van gemeentelijk erfgoed

- Beschermen van erfgoed onder de Omgevingswet = wijzigen van het omgevingsplan
- Procedure die gemeenten moeten volgen: uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afd. 3.4 Awb) > meer lezen bij [het iplo](#) en concreet [via de VNG](#)
- Voor alle typen van gemeentelijke erfgoedbescherming
- Ook voor: *nieuwe* rijksbeschermdde stads/dorpsgezichten, provinciale monumenten en provinciale stads/dorpsgezichten
- In de praktijk? Laat het ons weten!

Vooraf op orde

- Delegatiebesluit
- Contact met de eigenaar
- Onderbouwing van kernkarakteristieken of kernwaarden
- Advies gemeentelijke adviescommissie
- Voorbescherming via [voorbereidingsbesluit](#)

Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

- Meer lezen bij [het iplo](#) en concreet [via de VNG](#)
- Stap 1: Kennisgeving
- Stap 2: Ontwerpbesluit
- Zienswijzen
- Stap 3: Definitief besluit
- In beroep

Overgangsfase tot 2032

Gemeentelijke monumenten

- bestaande monumenten zelf in omgevingsplan opnemen als 'gemeentelijk monument'
- nieuwe aanwijzingen via 'oude' Erfgoedverordening óf via omgevingsplan

Provinciale monumenten (Noord-Holland)

- gemeenten moeten provinciale monumenten zelf opnemen in omgevingsplan
- tot die tijd voorbereidingsbesluit met voorbescherming door provincie Noord-Holland

Overgangsfase tot 2032

Rijksmonumenten

- Ministerie van OCW ontsluit via DSO

Overige beschermingsvormen

- Bijvoorbeeld: beeldbepalende panden, beschermde gezichten
- Al in bsp? > nu in tijdelijk omgevingsplan, gemeenten zelf in definitief omgevingsplan opnemen
- Niet in bsp? > in definitief omgevingsplan opnemen

Vragen mogen in de chat!

Meer lezen

- [Handreiking Voorbeeldregels voor cultureel erfgoed in het omgevingsplan](#) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2023)
- [Handreiking Begrippenkader cultureel erfgoed onder de Omgevingswet](#) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2022)
- [Informatiepunt Leefomgeving](#)
- [Handreiking Erfgoedverordening en omgevingsplan](#) van de VNG (2023)

Afsluiting

- Heb je nog vragen? Neem contact op met je lokale Steunpunt!
- Presentatie terug kijken en handreiking lezen [via onze website](#)
- Werk je als ambtenaar in Noord-Holland? Meld je aan voor de werksessies Omgevingswet en neem contact met ons op als je aan de slag gaat met het beschermen van erfgoed in het omgevingsplan
- Op de hoogte blijven? [Schrijf je in voor onze nieuwsbrief](#)
- We horen graag jullie feedback! Mail naar info@steunpunterfgoednh.nl

**MOOI
NOORD-
HOLLAND**

ADVISEURS
OMGEVINGSKWALITEIT

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief en blijf op de hoogte!

Het Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland wordt uitgevoerd door stichting MOOI Noord-Holland in opdracht van provincie Noord-Holland.

info@steunpunterfgoednh.nl | www.steunpunterfgoednh.nl